

Bepleit rechts kabinet ook migratiestop voor dieren?

Het nieuwe kabinet wil het vastgelopen omgevingsrecht dat onder meer op natuur betrekking heeft, aanpakken. Een prima zaak. Ook regionale, gebiedsgerichte coalities kunnen beter uit de verf komen met minder overheidsbureaucratie. Maar het stoppen met de aanleg van natuurverbindingzones is een misser.

Het regeerakkoord van het kabinet-Rutte besteedt weinig aandacht aan milieu, klimaat en natuur. Het kabinet zet wel uitdrukkelijk in op het terugdringen van de complexiteit van het omgevingsrecht. Dat is een prima zaak. Zelfs in progressieve kringen hoorde je de laatste jaren vaak dat de ingewikkeldheid van alle regels die betrekking hebben op milieu, natuur en andere aspecten van de leefomgeving ons boven het hoofd is gegroeid. Steeds meer geld, tijd en energie gaan zitten in procedures en onderzoek in plaats van de verbetering van het milieu en de natuur zelf. Het kabinet wil de dit jaar van kracht geworden tijdelijke Crisis- en herstelwet permanent maken en uitbreiden. Daarnaast kondigt het kabinet vereenvoudiging en opschoning van het omgevingsrecht aan. De prangende vraag is hoe ingrijpend het kabinet deze herziening voor zich ziet. Zet men ook in op het bijstellen van Brusselse richtlijnen of beperkt men zich tot het stroomlijnen van procedures binnen de Europese kaders? Hier laat het akkoord zich niet over uit. Wij bepleiten de brede benadering waarbij Nederland een koploperspositie inneemt om het Europese omgevingsrecht te ontdoen van zijn rigide, bureaucratische karakter en waarbij verschil in lokale omstandigheden weer wordt gerespecteerd. Dat neemt niet weg dat eigen extra regels die Nederland bedenkt boven op de Europese regels veel ellende veroorzaken. Denk aan het juridisch moeras waarin de discussies over de aanwijzing en het beheer van de zogeheten *Natura 2000-gebieden* belanden. En denk aan het dure debacle rond de overdreven doorvertaling van de fijnstofnormering, zo'n vier jaar geleden.

Regionale benadering

Wij willen er daarnaast op wijzen dat het onontkoombaar is om prioriteiten te stellen in het natuurbeleid en biodiversiteit. Voor de beschikbare budgetten zijn er nu te veel

ambities die ook nog eens versnipperd zijn. Probeer te combineren en te verweven met andere beleidssectoren en doorbreek de verkokering en het autisme. Wij kiezen (daarom) voor een gebiedsgerichte en dus regionale benadering als uitgangspunt. Daar moet het gebeuren en daar moeten de initiatieven vandaan komen. Wij draaien de beleidspiramide om. In gebieden als Midden-Delfland (bij Den Haag) en – aanzienlijk groter – Laag Holland (ten noorden van Amsterdam) en Zuidwest-Friesland leeft dit thema. Daar hebben boeren, natuurbeschermers, bewoners en bestuurders zelf ideeën hoe het agrarisch cultuurlandschap met economisch en ecologisch perspectief kan worden ontwikkeld. Uiteraard divergeren ook daar belangen en debatteert men heftig. Maar de interessante coalities treffen we in de regio aan. Er zijn opvallende verschillen. Waterland heeft bij voorbeeld een agrarische natuurvereniging met een hoge participatie. In Opsterland (Friesland) zeggen de boeren nog: 'Als je het met melken niet verdienen kan, ben je geen goeie boer.'

Bij een gebiedsgerichte aanpak maken betrokkenen ('stakeholders') een ontwikkelings- en beheerplan, waarin onder meer ook recreatie en toerisme zijn geïntegreerd. Meestal is de basis voor zo'n plan er al in enige vorm. Tik het politiek-bestuurlijk af. Cruciaal punt: nationale en provinciale regelgeving wordt niet meer sturend, maar vooral – in jargon – en randvoorwaarden stellend. Beschikbare financiële overheidsbijdragen worden geconcentreerd in één regionaal beheerbudget. Beheerbijdragen krijgen een looptijd van circa twintig jaar; dat geeft vertrouwen en zekerheid. Die langetermijnverplichtingen kunnen voor de overheid nog een van de lastigste punten worden. Een regionale bestuurscommissie, samengesteld uit stakeholders, beheert het budget, toetst de resultaten en stuurt bij; overheidsinstanties komen op afstand te staan.

Radicaliteit

Het is echter zeer de vraag of het nieuwe kabinetsbeleid deze aanpak nog wel mogelijk maakt. Daarvoor zijn de bezuinigingen te verstrekkend. De brief van staatssecretaris Bleeker, die direct na zijn aantreden de deur uitging, onderstreept dat. De radicaliteit die het regeerakkoord bij de aanpak van het omgevingsrecht tentoonspreidt, zien wij namelijk terug in de bezuinigingen op het natuurbeleid. Met een bezuiniging van 300 miljoen euro per jaar gaat men veel verder dan een evenredige, te billijken besparing.

Het kabinet wil bijvoorbeeld stoppen met de aanleg van *robuuste verbindingzones*. Die verbinden verschillende natuurgebieden met elkaar, binnen ons land en ook internationaal. Het getuigt van gebrek aan kennis en gevoel van urgentie, want de natuur gaat hard achteruit en de situatie schreeuwt om maatregelen. Voor een economisch georiënteerd kabinet ligt het voor de hand om na te gaan of we realisering van natuur beter kunnen combineren met agrarische en recreatieve activiteiten. Dat gaat nu niet of heel moeizaam; dat is juist een van de redenen waarom ook wij staan te trappelen om de ecologische bureaucratie aan te pakken en natuurzaken in samenhang met andere belangen

ter hand te nemen. Dat past in de lijn van het regeerakkoord en levert – naast besparingen – juist extra landschappelijke kwaliteit op. Daar kan men toch onmogelijk tegen zijn? Of heeft het kabinet een geheime agenda? Het zal toch niet zo

Edelherten in Oostvaardersplassen; ongewenste immigratie?

Foto: Hans Hut

Stoppen met aanleg van robuuste verbindingzones getuigt van gebrek aan kennis en gevoel van urgentie

zijn dat de nieuwe ploeg van Rutte de reis van edelherten vanuit het Duitse Reichswald naar de Oostvaardersplassen in Flevoland – via de nu geschrapte verbindingzone Oostvaarderswold – ziet als een vorm van ongewenste immigratie? De 500 nieuwe *animal cops* zijn toch niet voor deze grensbewaking bedoeld?

↑ *Co Verdaas en Friso de Zeeuw*

Co Verdaas is gedeputeerde Ruimtelijke Ordening in Gelderland; Friso de Zeeuw is praktijkhoogleraar gebiedsontwikkeling aan de TU Delft en directeur Nieuwe Markten Bouwfonds Ontwikkeling